

Schorsing en verlenging schorsing

1. Ontstaan en loop van het geding

Bij beroepschrift van 25 januari 2012, bij de commissie op dezelfde dag ingekomen, is appellant in beroep gekomen tegen een beslissing van verweerster van 20 december 2011. Deze beslissing houdt in een schorsing van appellant voor de duur van 3 maanden. Bij verweerschrift gedateerd 20 maart 2012 heeft verweerster verweer gevoerd.

Bij brief van 19 maart 2012, ingekomen 21 maart 2012, is appellant in beroep gekomen van een beslissing van verweerster van 16 maart 2012, bij welke beslissing de eerdere schorsing, die 20 maart 2012 eindigde, werd verlengd met een tweede schorsingsperiode voor de duur van 3 maanden. Bij brief van 28 maart 2012 heeft verweerster tegen dit tweede beroep verweer gevoerd. Beide partijen hebben producties in het geding gebracht.

De gezamenlijke mondelinge behandeling van de beide beroepen heeft ten overstaan van de commissie plaatsgevonden te Eindhoven op 6 april 2012. Appellant was aanwezig, bijgestaan door zijn gemachtigde. Namens verweerster was verschenen de heer mr., lid van het college van bestuur, bijgestaan door de gemachtigde.

2. De feiten

Appellant is vanaf 1 januari 2007 werkzaam bij verweerster. Per 1 november 2007 is hij aangesteld tot rector van de onder het bevoegd gezag van verweerster ressorterende school, aanvankelijk voor bepaalde tijd tot 1 augustus 2009 en vervolgens per 1 augustus 2009 voor onbepaalde tijd. In oktober 2010 heeft in opdracht van verweerster een organisatiebureau, een kwaliteitsonderzoek gedaan naar de school. Op 18 maart 2011 heeft een functioneringsgesprek plaatsgevonden. Bij brief van 21 september 2011 heeft verweerster aan appellant medegedeeld dat verweerster hem niet langer in de functie van rector van de school wilde handhaven. De motivering daarvan luidt als volgt.

De motivering van ons besluit is uitgesplitst in vier onderdelen. Uiteraard is het feit dat een rector eindverantwoordelijke is voor het beleid van een school een onderdeel. Daarnaast is de motivering uitgesplitst op de onderdelen managementvaardigheden, motivatie en competenties.

a. Eindverantwoordelijk

Een rector is eindverantwoordelijk voor de resultaten die een school behaalt. Dit heeft onder andere betrekking op het leerlingaantal.

Toen jij aangesteld werd als rector, nu 4 jaar geleden, was er sprake van een neerwaartse trend wat betreft het leerlingaantal. In de 4 jaar die volgden ben je niet in staat gebleken om dit tij te keren, met als gevolg een verder dalend leerlingaantal. Dit schooljaar is met gepaste trots aan het bestuur gemeld dat het aantal aanmeldingen steeg van 125 in 2010/2011 naar 169 dit schooljaar 2011/2012. Met het aantal aanmeldingen dit schooljaar en tegelijkertijd de grotere uitstroom daalt het leerlingaantal echter nog steeds. Bovendien is het resultaat in vergelijking met het lyceum en het college, die beide meer dan 360 leerlingen aangemeld kregen, nog steeds onder gemiddeld.

b. Managementvaardigheden

De rector is als manager verantwoordelijk voor het uitstippelen van beleid, het uitvoeren en handhaven van dat beleid, de aansturing van het personeel en het onderhouden van de relatie met belanghebbenden zoals Medezeggenschapsraad, ouders, leerkrachten van de basisscholen, de gemeente en andere scholen in het voortgezet onderwijs in de omgeving.

Op het gebied van het concretiseren van beleid door middel van het opstellen van afspraken en regels met daaraan gekoppeld een duidelijk handhavingsbeleid is nog steeds niet de gewenste vordering geboekt. De afspraken en regels zijn nog niet gemaakt.

We hebben als bestuur moeten vaststellen dat er weinig gedaan wordt op het gebied van functionerings- en beoordelingsgesprekken. Door het ontbreken van een dergelijke HR-cyclus is het stellen van een norm qua houding en gedrag en het handhaven van die norm niet mogelijk.

De werd vorig jaar, halverwege het schooljaar 2011, geconfronteerd met het feit dat de Medezeggenschapsraad zichzelf ontbond vanwege een interne strijd. In het jaarlijks overleg

tussen bestuur, rector/conrectoren en Medezeggenschapsraad heeft de nieuwe MR zich gepresenteerd. Tijdens dit overleg gaf jij als rector in je korte toespraak aan dat deze MR geen enkel draagvlak vanuit het personeel zou hebben. Daarmee creëerde je direct een uiterst gespannen relatie met een voor jou belangrijk overlegorgaan. Gezien het feit dat een MR naast leerkrachten ook bestaat uit ouders en leerlingen, was dit bovendien PR-technisch een op zijn zachtst gezegd ongemakkelijke opmerking.

In het functioneringsgesprek dat we met je hadden op 18 maart 2011, heb je gezegd dat enkele basisscholen niet meer met jou als rector van de willen praten. Dit gegeven bemoeilijkt het herstel van de relatie met basisscholen.

c. Motivatie

De taak om de weer in een opwaartse lijn te brengen wat betreft het leerlingaantal vergt een grote toewijding, geloof en inzet op het vlak van veranderen en bijsturen.

Je hebt in diverse overleggen met het bestuur en ook tijdens het functioneringsgesprek aangegeven dat er in het onderwijs sprake is van een cyclische beweging. Als school maak je cyclisch een neerwaartse trend en een opwaartse trend mee ten aanzien van het aantal aanmeldingen. Daarmee geef je impliciet aan dat het urgentiebesef bij jou ontbreekt en/of dat je van mening bent dat het management van een school hiertegen weinig kan doen. Voor ons is dit een belangrijke reden om vast te stellen dat je als rector ongeschikt bent om leiding te geven aan het proces van herstel.

d. Competenties

Een rector die als manager leiding moet geven aan een veranderingsproces, een visie met overtuiging moet brengen, een stevig beleid moet neerzetten wat betreft regels en afspraken en erop moet toezien dat die regels en afspraken nageleefd worden, moet de beschikking hebben over een aantal specifieke competenties.

De rector moet op een heldere, overtuigende manier een boodschap kunnen overbrengen. Spreekvaardigheid, abstractievermogen en charisma/gezag zijn daarbij van belang. Wij zijn van mening dat het charismatische aspect/gezag ontbreekt.

Het concretiseren van beleid in duidelijke regels en afspraken is je tot heden niet gelukt binnen de Er is geen aanleiding te veronderstellen dat dit aspect gaat veranderen.

Verweerster heeft vervolgens een procedure gestart tot de benoeming van een interim-rector, met wie omstreeks medio november 2011 overeenstemming is bereikt. Op 22 november 2011 is verweerster overgegaan tot een spoedschorsing van appelland voor de duur van 4 weken, ingaande 22 november 2011. Een door appelland daartegen gericht beroep is door de commissie gegrond verklaard. Aansluitend aan deze spoedschorsing heeft verweerster appelland tot twee keer toe een schorsing van 3 maanden opgelegd, zulks op grond van artikel 9.a.6, lid 2, aanhef en sub f van de CAO VO. Tegen deze laatste twee schorsingen komt appelland thans in beroep.

3. De standpunten van partijen.

Appelland stelt als volgt.

Kort samengevat komen de bezwaren van appelland erop neer dat verweerster te overhaast tot haar beslissing is gekomen. Er is geen traject van functionerings- en beoordelingsgesprekken geweest, er is geen verbetertraject geweest, er is geen waarschuwing geweest, er is geen objectief onderzoek uitgevoerd om zorgvuldig vast te stellen dat appelland daadwerkelijk tekort schiet op de door het bestuur aangevoerde punten. De motivering die verweerster geeft in de bestreden beslissingen is in feite slechts een beschrijving van aannames c.q. vooroordelen van de huidige bestuurders van verweerster. Het bestuur levert geen enkele feitelijke onderbouwing voor haar stellingen. De stellingen zijn op een aantal punten bovendien aantoonbaar in strijd met de feiten.

Het probleem van de school is dat er al jaren sprake is van een dalend aantal leerlingen. Deze daling was al bezig toen appelland in 2007 lid werd van de schoolleiding. Het probleem van verweerster is dat zij appelland verantwoordelijk wil stellen voor deze problematiek. Dat is de kern van de zaak. Ten

onrechte worden stellingen ingenomen dat appelland als rector eindverantwoordelijk is voor het leerlingenaantal van de school.

Appelland merkt voorts op dat het aantal meldingen is gestegen van 125 in 2010 tot 169 in 2011. Doordat grotere klassen uitstromen, daalt het totale aantal leerlingen. Daar is echter niets aan te doen, nu die groepen zijn gevormd in de voorgaande jaren, op basis van de instroom destijds.

Wat betreft de managementvaardigheden gaat het vooral over het HRM-beleid. Inderdaad is er op de school een cultuur gegroeid waarin personeelsleden niet zakelijk en professioneel worden aangesproken op hun functioneren. Dat kan een van de oorzaken zijn van een neerwaartse trend waarin de school is terecht gekomen. Een nieuwe rector kan kiezen uit twee manieren van aanpak: de weg van draagvlak creëren voor verandering of het schokeffect van een drastische koerswijziging. Appelland heeft gekozen voor de geleidelijkheid. In dat kader heeft hij het nodige gedaan.

Dat enkele basisscholen niet meer met appelland als rector willen praten is uit zijn context gehaald. Hetzelfde geldt voor de opmerking over de relatie van appelland met de MR.

Verweerster concludeert ten onrechte dat appelland niet gemotiveerd zou zijn. In een gesprek heeft appelland een keer op de feitelijk waarneembare cycli gewezen: sommige scholen groeien een tijd, krimpen dan weer een aantal jaren. Dat wil niet zeggen dat appelland niet volledig gemotiveerd is om datgene te doen wat in zijn bereik ligt. Appelland heeft hard gewerkt aan het uitvoeren van de aanbevelingen uit het rapport van het organisatiebureau. Zo is er een nieuwe reclamecampagne voor de school gestart en zijn de contacten met de basisscholen aangehaald.

Dat het charismatische aspect bij appelland ontbreekt, is een subjectieve mening. In het rapport van het organisatiebureau wordt daarover gezegd dat opmerkingen over de uitstraling van de rector nu een te groot gewicht in de schaal leggen. Volgens de rapporteurs is de kwaliteit en het onderwijsconcept van de school te weinig in het zicht. Daar ligt het aandachtspunt.

Verweerster heeft haar standpunt weergegeven in de onder de feiten vermelde brief van 21 september 2011, waarin zij meldt dat zij appelland niet langer in de functie van rector wilde handhaven. Dit standpunt is verder aangevuld in de brief van 30 november 2011, waarin het voornemen tot schorsing wordt gemotiveerd. In deze brief stelt verweerster dat uit het in de genoemde brief opgenomen feitenrelaas blijkt dat tussen het bestuur en appelland een fundamenteel en onoverbrugbaar verschil van inzicht bestaat over de wijze waarop problemen binnen de school, zoals het bestuur die ziet, dienen te worden aangepakt. De ernst van de problematiek, zoals ervaren door het bestuur, worden niet in voldoende mate door appelland gedeeld, gebagatelliseerd en geridiculiseerd. Vast staat dat er sprake is van een fundamentele en naar het zich laat aanzien onherstelbare vertrouwensbreuk tussen het bestuur en appelland. Naast het verschil van inzicht en urgentie ligt daaraan ten grondslag dat het bestuur bij appelland de visie en daadkracht mist die mede ten grondslag ligt aan de benoeming van appelland tot rector en die nadien, naar aanleiding van de door het bestuur gesignaleerde problemen, bij herhaling is benadrukt en ook als een van de aanbevelingen uit het rapport van het organisatiebureau naar voren is gekomen.

Voorts constateert het bestuur een fundamenteel gebrek aan vertrouwen tussen appelland en de MR, terwijl ook de verstandhouding tussen appelland en de aanleverende basisscholen niet optimaal is.

Ook de gedragingen van appelland hebben bijgedragen aan het bestaan en voortbestaan van de huidige vertrouwenscrisis omdat appelland overhaast en ondoordacht heeft gehandeld. Zo heeft hij niet alleen zijn directe collega's, het voltallige personeel en de adjunct-directeur geïnformeerd over de acties van het bestuur, maar ook collega-besturen.

4. De motivering

De onderhavige schorsingen hebben plaatsgevonden op grond van artikel 9.a.6, lid 2, sub f van de CAO VO. Hierin is bepaald dat de werkgever de werknemer kan schorsen in die (andere) gevallen, waarin het belang van de instelling dit vordert.

Het bestuur heeft, ook ter zitting, uitdrukkelijk gesteld dat appelland geen disfunctioneren wordt verweten. In de kern is de grond van de schorsing hierin gelegen dat verweerster geen vertrouwen meer heeft in appelland.

De commissie stelt voorop dat een gebrek aan vertrouwen met zich mee kan brengen dat het belang van de instelling vordert dat de betrokkene wordt geschorst. Dit gebrek aan vertrouwen dient dan echter, in objectieve zin, wel gerechtvaardigd te zijn.

De commissie zal hierna toetsen of de gestelde vertrouwensbreuk naar objectieve maatstaven gerechtvaardigd mag worden genoemd.

Het is opvallend hoe snel verweerster haar conclusie heeft getrokken. Op 18 maart 2010 vindt het eerste en tevens ook het laatste functioneringsgesprek met appelland plaats. Dan is van een, voor appelland kenbaar, ontbreken van vertrouwen als grondslag voor een schorsing geen sprake. Dat er, naar de mening van verweerster, verbeterpunten waren, doet daaraan niet af. Eerst in een gespreksverslag van een tussentijds evaluatiegesprek van 22 juli 2011 stelt verweerster dat appelland de benodigde kwaliteiten en vaardigheden om de school door de door het bestuur moeilijk genoemde situatie te loodsen en de school er bovenop te helpen, ontbeert. Vanaf de start van het nieuwe schooljaar moet, aldus het bestuur, het leiding geven aan het team onderwijs en onderwijs ondersteunend personeel alsmede de communicatie door iemand anders ingevuld worden. In de brief van verweerster aan appelland van 18 september 2011 wordt ook bevestigd dat aan appelland op 22 juli 2011 is medegedeeld dat verweerster appelland niet langer als rector wil inzetten.

Dit besluit is kennelijk niet genomen op basis van disfunctioneren, zoals verweerster expliciet stelt. De commissie leidt hieruit af dat de eerder genoemde door verweerster gestelde tekortkomingen van appelland in zijn functioneren niet de grond hebben opgeleverd voor het gebrek aan vertrouwen en derhalve niet de grond vormen voor de schorsing.

Dan blijft met name over als grond voor de schorsing de stelling dat appelland een andere visie had op de dringendheid van de noodzaak om maatregelen te nemen tegen het dalend aantal leerlingen.

De commissie stelt vast dat partijen verschillen van mening over de in dit verband van belang zijnde feiten. Volgens verweerster zou appelland hebben gezegd dat een daling van het aantal leerlingen cyclisch onvermijdbaar was, dat zich niet door maatregelen op korte termijn drastisch zou laten veranderen en stond appelland niet achter de door het bestuur voorgestane maatregelen. Appelland stelt dat hij gezegd heeft dat de school in een cyclische beweging zat en het dus niet mogelijk zou zijn de getallen snel drastisch te veranderen.

De commissie stelt verder vast dat het (eindverantwoordelijke) bestuur appelland om actie vroeg om de daling van het leerlingenaantal tot staan te brengen, echter zonder aan te geven welke acties in concreto werden verlangd. Daartegenover staan ook nog de (onbetwiste) en relevant voorkomende stellingen van appelland, die erop wijst dat sprake is van een cyclische beweging, waarbij appelland met name wijst op de hoge uitstroom van leerlingenaantallen ten gevolge van eerder gevormde grote klassen en een toename van de instroom van het aantal leerlingen in het jaar 2011.

Voor zover nodig overweegt de commissie nog dat verweerster haar stelling dat appelland onvoldoende uitstraling zou hebben, niet althans onvoldoende heeft onderbouwd, zeker waar uit het rapport van het organisatiebureau niet kan worden afgeleid dat van een dergelijk gebrek aan uitstraling van appelland sprake zou zijn.

Derhalve valt niet te begrijpen dat het hiervoor bedoelde verschil van inzicht over de aanpak van het probleem van de daling van het aantal leerlingen zo snel moest leiden tot een gebrek aan vertrouwen. De feiten, voor zover voor de commissie vaststaand, leveren onvoldoende grond op om tot de conclusie te komen dat van een in objectieve zin gerechtvaardigd ontbreken van vertrouwen sprake kon zijn en dus evenmin voor de conclusie dat het belang van de school het noodzakelijk maakte dat dat appelland werd geschorst.

De beroepen tegen de beide schorsingsbeslissingen zullen derhalve gegrond worden verklaard.

De commissie wijst er (weer) op dat verweerster op grond van artikel 9.a.6, lid 5 van de CAO VO gehouden is appelland te rehabiliteren. Naar de commissie ter zitting heeft begrepen, is ook met betrekking de eerdere, ten onrechte opgelegde, spoedschorsing nog niet aan die verplichting voldaan

5. De beslissing

De commissie voornoemd,

Verklaart de beroepen gegrond.

Deze beslissing is gegeven te Eindhoven op 6 april 2012 door mr. H.P.H. van Griensven, voorzitter, mr. A.A.M. Mollee, W.G.A. van der Geest, dr. H.A.P. Wolfhagen en mr. J.M.J. Godrie, leden, in tegenwoordigheid van G.H. Gerritsen, secretaris.